

Proiect: Informare și prevenire asupra efectelor televiziunii asupra minții umane pe perioada vârstei școlare

Scopul proiectului

Conștientizarea opiniei publice românești, mai cu seamă a factorilor educaționali – formatori de conștiințe – asupra pericolului pe care televiziunea îl reprezintă pentru sănătatea mentală a tinerilor noii generații, prin **distribuirea gratuit către învățătorii din România (în număr de 55.650) a rezumatului cărții *Efectele televiziunii asupra minții umane*** care cuprinde 144 de pagini.

Descrierea proiectului

- Printr-un vast proiect cultural, ne-am propus să distribuim gratuit o broșură de 144 de pagini, o sinteză a volumului *Efectele televiziunii asupra minții umane*.
- La alcătuirea au participat în afara autorului și un grup de psihologi, sociologi, psihiatri și specialiști în domeniul educației din România.
- **Ministerul Educației și Cercetării**, prin inspectorul de specialitate, s-a arătat deschis unei colaborări în care cartea să fie distribuită prin inspectorii școlari județeni pe învățământul primar, în contextul în care acesta ***a recomandat cartea tuturor cadrelor didactice și părinților din România***, pentru a fi prevenite prin informare efectele negative ale televiziunii (vezi Anexa1).

Justificarea proiectului

- Întrucât cartea se adresează educației informale a copiilor, realizată prin orele de dirigiență, această activitate nu poate fi finanțată din bugetul Ministerului Educației și Cercetării.
- Astfel, pentru asociația noastră sectorul privat constituie singura alternativă de finanțare a acestui proiect.

Activități ale proiectului

Concepție

- Cartea *Efectele televiziunii asupra minții umane* constituie rodul studiilor desfășurate pe o perioadă de 5 ani, având la bază cercetările realizate în spațiul American și al Europei occidentale, pe parcursul ultimilor decenii.
- Volumul ne aduce înaintea o serie de studii din țări dezvoltate (SUA, Germania, Franța, Japonia etc.) ce provin din domeniul neuropsihologiei,

sociologiei și psihologiei aplicate, teoriei comunicării, inclusiv observații ale unor psihologi, sociologi, psihiatri și specialiști în domeniul educației din România.

- După apariția cărții *Efectele televiziunii asupra minții umane*, volum cuprinzând 464 de pagini, în urma întâlnirilor desfășurate în cadrul inspectoratelor școlare asupra temei în cauză, a rezultat necesitatea alcătuirii și a unei ediții rezumative care să conțină un studiu aplicat la necesitățile cadrelor didactice.

Tipărire

- Cartea cuprinde 144 pagini, hârtie 70 g, ofset de producție internă, format A5, copertă mată, preț de cost estimativ 1,4 lei per volum.

Distribuție

- Distribuirea se va face prin inspectoratele școlare județene, cu ajutorul inspectorului de specialitate (învățători).
- Distribuirea (transportul) către inspectoratele școlare din întreaga țară se va realiza prin mijloace auto de către *Asociația pentru apărarea Familiei și Copilului* prin prezentul proiect.

Rezultatele proiectului

- Conștientizarea cadrelor didactice din învățământul primar asupra riscurilor presupuse de viziunea excesivă, mai cu seamă când aceasta se desfășoară din primii ani de viață.
- Prin intermediul celor 55.650 de învățători din toată țara, în mod potențial cca. 1.500.000 de elevi împreună cu aproximativ 2.500.000 adulți (părinții copiilor) pot fi preveniți asupra efectelor negative ale televiziunii.
- Peste 100.000 de români vor beneficia de acțiunea noastră, în ipoteza în care numai 3% din cei aflați în raza de influență a câmpului informativ generat prin acțiunea în discuție își vor modifica atitudinea, asigurând un control sporit asupra timpului dedicat vizionării TV.

Efectele

- *În plan medical:* vor scădea riscurile apariției deficitului de atenție și a hiperactivității (ADHD) de care în țările occidentale suferă extrem de mulți copii și care a devenit deja o problemă principală pentru școala românească. Va fi favorizată dezvoltarea normală a funcțiilor creierului.

- *În planul școlar:* este probabilă o creștere a interesului pentru școală, a motivației și în consecință o îmbunătățire generală a rezultatelor școlare, care în prezent se află într-un serios declin.
- *În plan social:* se poate anticipa o reducere a violenței juvenile, în condițiile în care cauza principală a acesteia se datorează, după studiile de specialitate, mesajului violent din media.

Bugetul

- Costuri producție:

Tehnoredactare – cost unic = 300 RON.

Tipărire – 1.4 lei x 55,650 volume = 77.910 RON

Expediție – 0,12RON x 55.650 volume = 6,678 RON

Telefoane – 700 RON.

- **Total 85.590 RON, adică 24.450 euro** (pentru cei 55.650 de învățători)
- Până în prezent asociația noastră a reușit să obțină din sponsorizări suma de 7.100 euro, din care : 5.100 euro – persoane particulare
2.000 euro – societăți comerciale

Informații

- Cei care doresc mai multe informații despre acesta inițiativă (ex. sa ia cunoștință despre situația actualizată a sponsorizărilor și despre modalitatea de încheiere a contractelor de donație / sponsorizare / colaborare, sau căuta răspunsuri la întrebări pe tema efectelor negative ale televizorului asupra creierului copiilor etc.) sunt rugați să se adreseze D-lui Marian Neagu in scris pe e-mail: marian.neagu@transelectrica.ro sau la tel: 0747 494 568

Anexe

- Anexa I – Efectele televiziunii asupra minții umane – scurtă prezentare
- Anexa II – Recomandarea cărții făcută de care Ministerul Educației si Cercetării
- Anexa III – Analiza costurilor de realizare a cărții, necesarul de finanțare si sumele obținute până la 15 Nov 2006
- Anexa IV - Modelul contractului de sponsorizare – propunere

Asociația pentru Apărarea Familiei și Copilului

Președinte Bogdan Heisu

Efectele televiziunii asupra minții umane – scurtă prezentare

O explicație a diminuării capacității de învățare și a slăbirii abilităților mentale la tot mai mulți dintre tinerii de astăzi.

Având în vedere modificările survenite în ultimii ani în comportamentul copiilor și al tinerilor, și ne referim nu numai la manifestările violente, este important să fie cunoscută influența pe care televiziunea și mesajele mass-mediei, în general, o au asupra dezvoltării abilităților mentale, a mentalităților și a comportamentelor tinerilor noii generații.

Virgiliu Gheorghe, autorul cărții *Efectele televiziunii asupra minții umane* cu subtitlul *și despre creșterea copiilor în lumea de azi*, ne aduce în atenție o serie întregă de studii privind transformările pe care vizionarea TV le produce în dezvoltarea structurală și în funcționarea creierului uman. Iată care ar fi doar câteva dintre reperele pe care această lucrare ni le pune la dispoziție pentru cunoașterea efectelor televiziunii.

I. Efecte asupra structurii și funcțiilor cerebrale

Efectul hipnotic

Un element esențial pentru înțelegerea mijloacelor de comunicare video-audio este efectul hipnotic al acestora. Neuropsihologii demonstrează că televiziunea, indiferent de emisiunea vizionată, are ca prim efect introducerea cortexului telespectatorului într-o stare semihipnotică (unde cerebrale alpha). Aceasta explică atracția pe care mass-media audio-video o exercită asupra tuturor, însă mai cu seamă asupra copiilor. Este imposibil de găsit o activitate prin care copiii să fie liniștiți atât de repede și aproape imobilizați pe o perioadă lungă de timp, așa cum se întâmplă atunci când sunt așezați în fața televizorului. De altfel, acesta este și motivul pentru care părinții și în unele cazuri și educatorii folosesc televizorul ca sedativ.

Dependența de televizor

Corelat cu efectul hipnotic, apare și **comportamentul de dependență**. Psihologii americani R. Kubey și M. Csikszentmihalyi au dovedit că atât televiziunea, cât și jocurile video și internetul au capacitatea de a genera o puternică legătură de dependență, privarea de aceste mijloace evazioniste producând, celor la care s-a instalat dependența, aceleași simptome ca și în cazul substanțelor și al comportamentelor care dau dependență.

Problemele de atenție și hiperactivitate

În ceea ce privește dezvoltarea structurală a creierului, neuropsihologia descoperă că, în funcție de timpul acordat vizionării și a vârstei de la care debutează aceasta, televiziunea și calculatorul pot aduce grave prejudicii dezvoltării corticale. Vizionarea, se arată în aceste studii, inhibă dezvoltarea cortexului prefrontal, a emisferei cerebrale stângi și a comunicării interemisferice, realizate prin puntea corpului calos.

Afecțiunile produse cortexului prefrontal în urma vizionării excesive au ca rezultat apariția sindromului ADHD (*Attention Deficit with or without Hyperactivity Disorder*), adică **slăbirea, până la nivelul patologic a unor capacități mentale fundamentale: concentrarea atenției, memoria de scurtă durată, imaginația creativă, motivația** de a întreprinde o acțiune care cere efort.

De mici, copiii, obișnuindu-se cu astfel de experiențe care îi bruschează și le seduc atenția, când sunt puși în fața realității (diferite activități zilnice) care nu șochează în nici un fel, nu-și mai pot concentra atenția. De exemplu, la școală ei așteaptă ca prezentarea profesorului să surprindă, având forma unui spectacol. Așteptarea nefiindu-le satisfăcută, atenția este dezactivată și încep să se gândească la cu totul altceva. Un simptom al acestei tendințe este faptul că ei nu mai găsesc nimic interesant din tot ceea ce presupune efort, totul îi plictisește.

Deși televiziunea generează o atitudine mentală pasivă, o întârziere în procesarea informației, în gândire, vizionarea TV este un factor principal în inducerea hiperactivității. Agitația extremă, incapacitatea de „a sta locului”, impulsivitatea excesivă sunt stări ce apar în urma vizionării repetate. Neuropsihologii demonstrează că, proporțional cu creșterea timpului dedicat vizionării, crește hiperactivitatea.

Incapacități de învățare

Problemele de învățare – LD (*Learning disabilities*), sindrom de care suferă în multe dintre statele occidentale peste 50% dintre copii, sunt determinate în bună măsură de vizionarea TV și de jocurile pe calculator. Cu o motivație scăzută privind învățarea de noi cunoștințe, incapabili să se concentreze cu atenție și agitați permanent din cauza unei hiperactivități excesive, copiii tot mai greu pot răspunde cerințelor școlare. În completarea tabloului simptomatologic al deficiențelor de învățare observate la copiii de astăzi, un rol esențial îl joacă dezechilibrele pe care vizionarea le induce în funcționarea emisferei cerebrale stângi, aceea care guvernează gândirea logică și analitică, construirea sintaxei și discursivitatea. Prin urmare, dificultățile în deprinderea limbii, în dezvoltarea capacității de citire și în stăpânirea raționamentului matematic sunt determinate, în principal, de lipsa dezvoltării normale a rețelelor neuronale din emisfera stângă, sisteme a căror activitate este subminată pe parcursul vizionării.

Iată cum arată tabloul simptomatologic întâlnit la elevii care, de-a lungul anilor, au acumulat prea multe ore în fața micului ecran:

- 1) slăbirea capacității de a asculta, incapacitatea de a-și menține atenția, de a înțelege și de a-și aminti un material prezentat oral;
- 2) abilitate scăzută de a reflecta într-o formă coerentă, în vorbire și în scris, a faptelor și a ideilor;
- 3) tendința de a comunica prin gesturi odată cu cuvintele sau în locul acestora;
- 4) scăderea cunoștințelor de vocabular sub nivelul clasei a patra;
- 5) proliferarea ticurilor verbale, a cuvintelor de umplură care nu spun nimic;
- 6) inabilitatea de a distinge diferențele dintre sunetele ce alcătuiesc cuvintele și de a le percepe în ordinea rostirii, fapt care se reflectă și în dificultatea de a pronunța cuvinte lungi și a le silabisi;
- 7) înțelegerea nesigură, confuză a lecturii cu un grad crescut de dificultate;
- 8) dificultatea de a înțelege frazele mai lungi, propozițiile intercalate și structurile gramaticale mai complexe;
- 9) dificultatea de a trece de la limbajul colocvial la forma scrisă.

Preșcolarii, în comparație cu cei de acum câteva generații, întâmpină dificultăți mari în a sta liniștiți și a asculta povestiri sau scurte discuții. Problemele pe care le pot sesiza părinții, încă de pe acum, la micii telespectatori, sunt starea de hiperactivitate, de neatenție și chiar de irascibilitate care-i caracterizează. Problemele de înțelegere și de folosire a limbii devin tot mai evidente cu cât copiii avansează de la o clasă la alta, când, în mod firesc, li se solicită un nivel mai ridicat al capacității de gândire și de organizare, o înțelegere a cărților mai dificile și un volum sporit de scriere. La începutul ciclului gimnazial, îngrijorează tot mai mult capacitatea scăzută de concentrare, cunoștințele reduse de vocabular, capacitatea de înțelegere a lecturii și abilitatea de a folosi limba, de a exprima efectiv idei, de a se exprima corect în scris.

În liceu, dificultățile de limbă continuă să se arate în chestiuni subtile precum: planificarea, succesiunea și organizarea ideilor, clasificarea, diferențierea nuanțată a conceptelor, înțelegerea raporturilor dintre cauză și efect, raționamentul matematic și științific, înțelegerea relațiilor dintre idei în timpul citirii, exprimarea directă și cu acuratețe a ideilor, reflecția interioară etc.

Diminuarea comunicării interemisferice, realizate prin puntea corpului calos, are ca urmare principală, după mai mulți ani de vizionare excesivă, o slăbire a capacității de procesare rapidă a informației și, în consecință, a performanțelor intelectuale.

II. Efecte asupra mentalităților și a comportamentelor

Referitor la **modelarea mentalităților și a comportamentelor**, lucrarea *Efectele televiziunii asupra minții umane* previne asupra pericolului pe care-l reprezintă televiziunea, prin activarea mecanismelor psihologice de imitație, prin impunerea propriilor modele în mentalul individual și în cel colectiv. Studiile vorbesc despre un efect de cultivare, o adevărată condiționare a unor comportamente care, de cele mai multe ori, nu sunt dintre cele mai sănătoase. În mai multe cercetări se arată că predominanța pe micul ecran a mesajului violent și a celui erotic, a comportamentului răzvrătit și a celui de consumator au efecte deosebit de puternice în modelarea orizontului de conștiință și comportament al tinerilor.

Violența naște violență

Toate studiile sociologice dovedesc că violența de pe micul ecran naște violență în lumea reală.

1) Oamenii ajung să supraestimeze prezența violenței în lumea reală. Sporește sentimentul fricii, al insecurității în fața pericolului văzut ca iminent.

2) Trăind permanent sentimentul unei agresiuni potențiale, oamenii nu numai că devin mai stresați, mai irascibili, dar se și pregătesc să răspundă cu violență, în legitimă apărare, la un eventual atac. Prin aceasta, comportamentul violent se insinuează în imaginația individului care se îndreptățește să-l folosească pentru a preîntâmpina riscul.

3) Indivizii, într-o măsură tot mai mare, percep această violență ca pe o componentă legitimă și implicită a instituțiilor sociale. Iar dacă lumea în care trăim este una violentă, violența devine mijloc și necesitate.

4) Apare o desensibilizare a oamenilor în fața violenței, a durerii și suferinței; violența devine, tot mai mult, un mijloc dezirabil pentru rezolvarea problemelor și impunerea intereselor, pentru dobândirea plăcerii sau a confortului dorit.

5) Tinerii devin tot mai impulsivi, mai puțin capabili să-și controleze impulsurile violente. De la joacă până la obsesie, comportamentul violent devine o constantă a comportamentului generațiilor crescute cu televizorul.

Efectele erotismului TV

Mesajul erotic incită imaginația copiilor și contribuie în mod esențial la o maturizare precoce din punct de vedere sexual. Cercetările constată apariția unor grave tulburări din punct de vedere psihologic și comportamental la copiii și tinerii care s-au obișnuit cu consumul de materiale erotice.

1) Materialele erotice creează dependență, în sensul că acestea cer un consum sporit.

2) Se formează o imagine falsă referitor la ceea ce înseamnă dragostea, la ceea ce putem aștepta de la celălalt și, mai cu seamă, la ceea ce trebuie să dăruim noi înșine.

3) Scade vârsta primelor relații sexuale.

4) Se naște obișnuința de a considera relațiile sexuale ca pe un sport ce poate fi practicat cu oricine și cu orice oportunitate, și de a-l trata pe celălalt ca pe un obiect de satisfacere a plăcerilor egoiste.

5) Scade dorința de a întemeia o familie și de a avea copii.

6) Pentru mulți apare sentimentul frustrării că nu pot atinge standardele de frumusețe și seducție propuse de cei de pe micul ecran sau cine știe ce performanță erotică.

7) Sporește violența îndreptată împotriva femeilor.

Comportamentul răzvrătit și tiranic, atitudinea ironică și limbajul impertinent promovate pe micul ecran formează niște tineri egoiști și individualiști, incapabili să se socializeze normal. Iar mesajul publicitar multiplică dorințele, generează stări de frustrare și, ca urmare, se constituie într-un factor de stres extrem de nociv pentru dezvoltarea personalității copiilor.

Acestea sunt doar câteva dintre concluziile cercetătorilor fenomenului mediatic prezentate în lucrarea *Efectele televiziunii asupra minții umane*, o carte deosebit de utilă pentru înțelegerea mecanismelor pe care televiziunea le pune în mișcare, a efectelor pe care le are în dezvoltarea mentală a copiilor, în procesul de învățare și în formarea noii generații. În lumea occidentală, cercetătorii din domeniul educației au constatat că acei copii care dedică cel mai mult timp vizionării au cele mai slabe rezultate școlare, cel mai redus interes față de școală, cu alte cuvinte, insuccesul școlar este direct proporțional cu timpul alocat vizionării. Este esențială informarea și cunoașterea acestor mijloace de comunicare pentru a ne putea folosi în mod rațional de ele, și a nu deveni sclavii lor.

Asociația pentru apărarea
familiei și a copilului

președinte

Prof. Cristian Constantinescu
Asociația pentru Prevenirea
și Combaterea Bolilor Mentale

președinte

Psihopedagog Ionela Mitrea

Centrul de Geopolitică
și Antropologie Vizuală
al Universității București

director

Prof. Dr. Ilie Bădescu

AnexaII

Recomandarea cartii facuta de care Ministerul Educatiei si Cercetarii

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
Direcția Generală Învățământ Preuniversitar
Tel. 314.36.65; fax: 313.55.47; str. G-ral Berthelot 28-30, București

Nr 70565 / P. M. / 2006

**Către Inspectoratul Școlar Județean/Inspectoratul Școlar al Municipiului București
În atenția Inspectorului școlar general
Inspectorului cu activitatea educativă**

În ultima perioadă o serie de studii încearcă să demonstreze influența pe care mass-media o are asupra minții umane în general și a copiilor în particular. Din nefericire, acest studii arată să abuzul de televiziune, la fel ca orice alt abuz, de altfel, are impact negativ asupra tinerei generații. La această concluzie ajunge și Virgiliu Gheorghe, autorul cărții „Efectele televiziunii asupra minții umane și despre creșterea copiilor în lumea de azi”. În urma analizei acestei lucrări, putem afirma faptul că are la bază o minuțioasă muncă de cercetare, fiind bine documentată științific. Datele științifice referitoare la modul în care expunerea prelungită a copiilor la efectele televiziunii afectează în mod negativ procesele psihice, pot fi utile atât profesorilor cât și părinților. Utilizând datele din această lucrare și din alte studii care tratează aceeași temă, toți factorii implicați în educația copiilor și nu numai, colaborând, pot găsi împreună soluții pentru limitarea efectelor negative generate de abuzul de televiziune. Este necesar însă ca aceste soluții să stimuleze gândirea creativă a copiilor, să nu genereze discriminări sau să reducă accesul copiilor și tinerilor la informații diverse, pe căi diferite, la diversitate culturală, la progres, indiferent că este unul cultural sau tehnologic.

Director General
Liliana PREOTEASA

Director
Megdonia PĂUNESCU

Inspector de specialitate
Cătălina CHENDEA

Anexa III

Analiza costurilor de realizare a cărții, necesarul de finanțare și sumele obținute până la 15 Nov 2006

Costul realizării unui exemplar

	Total	Per bucată
Cost tehnoredactare (RON)	300	0,005
Cost tipărire (RON)		1,4
Cost expediție (RON)		0,12
Cost telefoane (RON)	700	0,013
Cost total / bucată (RON)		1,54

Necesarul de finanțare pe județ în funcție de numărul cadrelor didactice

Județ	Total învățători	Total cost (RON)	Total cost (EUR)	Sponsorizări primite (EUR)	Promisiuni (EUR)
Alba	1.044	1.606	459	459	-
Arad	1.129	1.736	496	496	-
Argeș	1.643	2.527	722	722	-
Bacău	1.880	2.891	826	-	-
Bihor	1.798	2.765	790	-	-
Bistrița Năsăud	944	1.452	415	-	-
Botoșani	1.372	2.111	603	-	-
Brăila	815	1.253	358	-	-
Brașov	1.550	2.384	681	681	-
București	3.152	4.848	1.385	1.385	-
Buzău	1.419	2.182	623	-	-
Călărași	787	1.211	346	-	-
Caraș Severin	908	1.397	399	-	-
Cluj	1.578	2.427	694	-	694
Constanța	1.606	2.470	706	706	-
Covasna	698	1.074	307	-	-
Dâmbovița	1.540	2.368	677	-	-
Dolj	1.611	2.478	708	-	-
Galați	1.396	2.147	613	-	-
Giurgiu	733	1.128	322	-	-
Gorj	1.055	1.623	464	-	-
Harghita	1.120	1.722	492	-	-
Hunedoara	1.299	1.998	571	-	-
Ialomița	775	1.192	340	-	-

Iași	2.603	4.003	1.144	-	-
Ilfov	674	1.036	296	-	296
Maramureș	1.464	2.252	643	643	-
Mehedinți	778	1.197	342	-	-
Mureș	1.658	2.550	729	-	-
Neamț	1.605	2.469	705	705	-
Olt	1.327	2.041	583	583	-
Prahova	1.711	2.631	752	-	-
Sălaj	803	1.236	353	-	-
Satu Mare	1.068	1.642	469	469	-
Sibiu	1.181	1.816	519	-	-
Suceava	2.156	3.317	948	-	948
Teleorman	974	1.498	428	-	-
Timiș	1.581	2.431	695	-	-
Tulcea	687	1.056	302	302	-
Vâlcea	1.096	1.685	481	-	-
Vaslui	1.409	2.167	619	-	-
Vrancea	1.024	1.575	450	-	450
TOTAL	55.651	85.590	24.454	7.152	2.387

Sursa de date: ISJ, 2005 - agregare DISP

	Sigur	Probabil
Necesar finanțare la 5 Dec 2006	17.303	14.915

Modelul contractului de sponsorizare - propunere

Contract de sponsorizare

Încheiat astăzi.....în localitatea

În temeiul legii nr. , cu modificările ulterioare și al Ordinului Ministrului Finanțelor nr. 94/02 august 1994, s-a încheiat prezentul contract între: cu sediul în reprezentată prin domnul(a) în calitate de denumit în continuare SPONSOR.

1. *Asociația pentru Apărarea Familiei și Copilului* cu sediul în București strada Drumul Timonierului nr. 12 sect. 6 reprezentată prin domnul Bogdan Heisu în calitate de președinte, denumit în continuare SPONSORIZAT.

Părțile de comun acord și în deplină cunoștință a prevederilor legale, au convenit următoarele:

În baza prevederilor articolului 4 din legea nr. 32/1994 privind sponsorizarea, cu modificările ulterioare, va sponsoriza *Asociația pentru Apărarea Familiei și Copilului*.

Valoarea sponsorizării va fi de

Beneficiarul se obligă să folosească suma de bani potrivit destinației pentru care s-a făcut sponsorizarea. De asemenea, cu proxima ocazie beneficiarul va mulțumi public prin nominalizarea sponsorului pentru contribuția adusă la optimizarea procesului instructiv-educativ din școală, precum și la buna desfășurare a activității propuse.

..... în calitate de sponsor, urmează să beneficieze de prevederile art. 8 din legea nr. 32/1994 privitor la reducerea bazei de impozitare cu echivalentul sponsorizării.

Prezentul contract s-a realizat în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte semnatară.

SPONSOR

SPONSORIZAT